

הלכות הדרף היומי

מסכת תענית

תוכן

- א. בשבעה בו חמשה עשר יום אחר החג כדי שיגיע אחרון שבישראל לנהר פרת ... ובגולה עד ששים בתקופה.....1
- ב. הגיע שבעה עשר במרחשון ולא ירדו גשמים ... הגיע ראש חדש כסליו ולא ירדו גשמים בית דין גוזרין.....3
- ג. אין גוזרין תענית על הצבור בתחילה בחמישי.....4
- ד. כשהתחילו היחידים להתענות מתענין שני וחמישי ושני ומפסיקין בראשי חדשים.....4
- ה. כל תלמידי חכמים ... תלמיד כל ששואלין אותו דבר הלכה בתלמודו ואומר ... לא כל הרוצה לעשות עצמו ... עושה.....5
- ו. מי שהיה מתענה על הצרה ועברה על החולה ונתרפא הרי זה מתענה ומשלים.....6
- ז. ההולך ממקום שאין מתענין למקום שמתענין הרי זה מתענה עמהן.....6
- ח. ממקום שמתענין למקום שאין מתענין הרי זה מתענה ומשלים.....7
- ט. שכח ואכל ושתה אל יתראה בפני הצבור ואל ינהיג עידונין בעצמו שנאמר ויאמר יעקב לבניו למה תתראו.....7
- י. אל תפסיעו פסיעה גסה ... נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם.....8
- יא. לעולם יצא אדם בכי טוב ויכנס בכי טוב.....8

דף י.

א. בשבעה בו חמשה עשר יום אחר החג כדי שיגיע אחרון שבישראל לנהר פרת ... ובגולה עד ששים בתקופה

כבר התבאר לעיל דף ד: שמתחילין לשאול בארץ ישראל ותן טל ומטר לברכה מליל ז' במרחשון, לפי שהיא ארץ הרים וצריכה לגשמים מיד אחר החג¹. והיה ראוי לשאול בה מיד אחר שמחת תורה, אלא שבזמן שבית המקדש היה קיים איחרו השאלה ט"ו ימים אחר החג, כדי שיגיע האחרון שבישראל שעלה לרגל לביתו, לנהר פרת, שהוא מקום ישוב היותר רחוק מירושלים, ולא יעצרנו הגשם².

¹ שו"ע הרב שם א. ובמ"ב ה הביא "לפי ששם צריך לגשמים לפי שגבוה הוא מכל הארצות משא"כ בגולה"
² ואף לאחר החורבן היו מתאספים ג"כ מכל הסביבות בירושלים לרגל כמו שעושים גם היום לפיכך לא בטלו תקנת חכמים שתקנו השאלה בארץ ישראל בו' במרחשון. שו"ע הרב שם א ועיין שו"ת יחווה דעת חלק ב סימן

הלכות הדרף היומי

מסכת תענית

וכן במקומות הסמוכים לארץ ישראל, והאזור והאקלים שלהם דומה לשל ארץ ישראל, אף על פי שהם מחוץ לקדושת ארץ ישראל, כגון מדברות סיני וסואץ ואל עריש וכדומה, או בגולן וכן בדמשק וסביבותיה³, שואלים טל ומטר בשבעה בחשון כתושבי ארץ ישראל.

ובבבל⁴ וכן בכל חו"ל בתפוצות הגולה⁵ מתחילין בליל ס' אחר תקופת תשרי⁶. כלומר⁷ בתפילת ערבית שמתחיל יום ס', והוא בלילה שבין הרביעי לחמישי לדעמבר⁸, ובשנה שחודש פברואר עשרים ותשעה יום, נופלת התקופה בלילה שבין החמישי לשישי בדעמבר. ואז יכריז השמש לאחר הקדיש קודם התפלה טל ומטר בכדי שידעו לומר ותן טל ומטר, ואם לא הכריז אעפ"כ יאמרו.

גם במקומות הצריכים גשמים בימות החמה, אין שואלים בברכת השנים⁹, כיון שיש בו הזק לשאר ארצות, אלא מתחילים בליל ס' אחר תקופת תשרי כנזכר¹⁰. אולם¹¹ שואלין הם בשומע

י שהביא משו"ת התשב"ץ חלק ג' (סימן רא), שיש סמך וראיה שעדיין קדושת ירושלים והמקדש קיימת, שהרי עדיין עולים לרגל ממצרים וסוריה ושאר ארצות, וגם נשאר שם מהנסים שהיו בירושלים בזמן בית המקדש, שלא אמר אדם לחבירו צר לי המקום בירושלים, ובבית הכנסת שבירושלים הצריכה לתושבי המקום בכל השנה, בעת התקבץ החוגגים העולים לרגל בחג השבועות יותר משלש מאות איש, מתמלאת בית הכנסת פה לפה, וכולם נכנסים ויושבים רווחים, כי עדיין ירושלים בקדושתה עומדת, וזהו סימן לגאולה השלישית שתהיה במהרה בימינו. ע"כ. ובספר הסידים (מקיצי נרדמים סימן תרל) מסופר, שרבינו האי גאון היה עולה לירושלים בכל שנה לקראת חג הסוכות, והיה מקיף ביום הושענא רבה את הר הזיתים כשהכהנים הולכים לפניו והעם הולך אחריו וכו'. ע"ש. וראה עוד בשו"ת התם סופר (חיו"ד סימן רלג). ובשו"ת מהר"ץ חיות (סימן עו פרק ג), ובחידושי המהר"ץ חיות (גיטין ד: ונדריים כג ע"א). לפיכך מכיון שעדיין שייך המעם של עולי רגלים, אין לשאול טל ומטר בברכת השנים אלא משבעה בחשון והלאה. ועיי"ש שדעת הרמב"ן והריטב"א שבזמן הזה שואלים בארץ ישראל כבר ממוצאי שמיני עצרת

³ אולם בני ארם צובה (הלב) ואנטוכיה שבסוריה, וכן בעיר סואץ עצמה, שואלים כבני הגולה, מיום ששים לתקופה. שו"ת יחזה דעת חלק ב סימן יא

⁴ שאינה ארץ הרים כארץ ישראל וא"צ לגשמים מיד אחר החג.

⁵ מ"ב שם ה

⁶ ויום התקופה ויום השאלה הם בכלל הס' נמצא לעולם ב' ימים בין התקופה לשאלה שאם התקופה ביום א' השאלה היא בליל ד' וס' יום אלו אין מונין אותם מעת לעת אלא אפילו נפלה התקופה ביום מתחילין לשאול בליל ס' מיום זה. מ"ב שם ד

⁷ מ"ב שם ג

⁸ קיצור שו"ע יט ה ועיין תשובות והנהגות כרך ב סימן נד שכל זה לאחר שנת 1900 למספרם ששינו יום אחד, והראשונים הביאו זמן אחר, שראו הגויים בשנת 1528 למספרם, שאין שנת החמה שס"ה יום ושש שעות, רק פחות י"א רבעים וי"ד דקות ונצטרף משנים הרבה, ושינו אז בעשרה ימים הלוחות, ומאז הזמן כמו שביארנו, עד שלפי השבונם בשנת 2100 ישנו עוד פעם (ואז בודאי משיח צדקינו כבר יהיה עמנו).

⁹ שו"ע ונו"כ שם ב

¹⁰ ואם בארצות אלו טעה היחיד ושאל מטר מזו במרחשון ואילך אינו מחויב לחזור. שו"ע הרב שם

¹¹ בתשובת הרא"ש תמה על זה שאף שאנו הולכים אחרי חכמי בבל בכל מקום ועושים כמותם במקום שנחלקו חכמי בבל וחכמי ארץ ישראל מפני שתלמוד בבלי הוא עיקר זהו בדבר איסור והיתר וחייב ופטור וזמזמה וטהרה אבל בדבר התלוי בצורך השעה ואין בו שינוי לעבור על דברי תורה ראוי לילך אחר השנים והמקומות והזמן שבבל שוכנת על מים רבים וא"צ לגשמים עד ס' לתקופה או היה זמן הזרע מאוחר בבל אבל בארצות אלו שזמן הזרע הוא מחצי תשרי ואילך הדבר ידוע שאם לא ירדו גשמים מיד אחר הזרע שהוא מתקלקל שהעופות והעכברים יאכלוהו כולו למה לא נעשה כבני ארץ ישראל ששואלין הגשמים בז' במרחשון אולם

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת תענית

תפלה שהוא מקום שאלת כל צרכיו של אדם ודוקא כל יחיד¹² לעצמו בתפלת לחש, אבל אין אומרים ותן טל ומטר בתפלת העבור, שהיא חזרת הש"ץ¹³. אלא מרעין לפניו יתברך בתענית ובסליחות ובמזמורים ופסוקים של מטר, ואין הש"ץ משנה ממטבע העבור לומר בפירוש ותן טל ומטר בשומע תפלה.

ב. הגיע שבעה עשר במרחשון ולא ירדו גשמים ... הגיע

ראש חדש כסליו ולא ירדו גשמים בית דין גוזרין

סדר תעניות¹⁴ שמתעניין בארץ ישראל על הגשמים כך הוא, הגיע י"ז במרחשון ולא ירדו גשמים, מתחילין תלמידי חכמים בלבד להתענות שלשה תעניות, שני וחמישי ושני, ואם חל ביום שני מתחילין בו ביום י"ז¹⁵. וצריך לקבלו אותן עליו מבעוד יום כשאר כל תענית יחיד¹⁶.

הגיע ר"ח כסליו ולא ירדו גשמים¹⁷, בית דין גוזרין שלשה תעניות על העבור שני וחמישי ושני, וכל העם נכנסים לבתי כנסיות ומתפללים וזועקים ומתחננים, כדרך שעושים בכל התעניות. וקוראים ויחל בשחרית ומנחה, כשאר תענית¹⁸. ואין צריך לקבלם מבעוד יום.

בזמן הזה אפילו בארץ ישראל, נהגו שאין מתענים כסדר המשנה משום שאין לנו ב"ד סמוכים, רק מרעים להקב"ה בתפלות ובתחנונים¹⁹ וגוזרים תענית יום אחד או שניים²⁰.

לענין הלכה לא נתקבלה סברא זו וכתב הרא"ש שלא נתקבלו דבריו לפני חכמי דורו שכבר נהגו מעולם בכל תפוצות ישראל שבחוץ לארץ לילך אחר בנייב כל בזה ולפ"ז אם ארץ אחת צריכה לגשמים בימות החמה אפילו היא רחבת ידים כמו אשכנז בכללה או ספר"ד בכללה ואפילו ארצות רבות רחבת ידים כיהודים הם, ובשומע תפלה. ביאור הלכה שם ד"ה ומיהו

¹² ומיהו אם בארץ אחת כולה הצריכים מטר בימות החמה, טעה בה יחיד ושאל מטר בברכת השנים, אם רוצה חזור ומתפלל בתורת נדבה בלא שאלה בברכת השנים אבל אינו מחויב לחזור כלל שבוה יכול לסמוך על שיטת הרא"ש הנוכרת. שו"ע ורמ"א שם. אבל אם איזו עיירות צריכין למטר כל שאין עליהם שם ארץ כיהודים דמי ואפילו כדיעבד אם שאל מטר בברכת השנים חוזר. ביאור הלכה שם ב

¹³ מ"ב שם ט

¹⁴ שו"ע ונו"כ תקעה א

¹⁵ מ"ב שם ב

¹⁶ מ"ב שם ד

¹⁷ שו"כ ונו"כ שם ב

¹⁸ מ"ב שם ה

¹⁹ ובס' מגיד משרים למרן הבי"י (פ' אמור) כתב "ביון שהקפתם לרבי אלעזר (במערת רשב"י במירון) בד' מינים הבאים לרצות על המים נתעוררו המים ובאו וכו' וכלל זה יהיה בידכם כל זמן שהעולם יהיה צריך לגשמים ביותר תלכו ותקיפו הצדיקים הנזכרים ותענו ועל כל צרה שלא תבוא על הציבור תקיפו ז' פעמים ותענו".

²⁰ עיין שערי תשובה שם א שהביא מהלק"ט סי' צ"י שיש לנהוג סדר תענית בזה"ז ועיין בר"י שהביא שכן שמע מזקני ירושלים וזקני חברון שעשו פעם א' מעשה בזה וע"ש שבה"ל דלאו סדנא דארעא חד ויש מדינות וגלילות

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת תענית

ובאליה רבה²¹ מביא²² שאומרים מזמור ס"ה ופ"ה. בעת עצירת גשמים, ואם עדיים עצורים אומרים פרקי י"ז, כ"ה, ל"ב, נ"א, ס"ה, פ"ה, פ"ו, ק"ג, קי"ג, ק"כ, קכ"א, קכ"ד, קכ"ה, ק"ל, קל"ו, מן התחילים.

ג. אין גוזרין תענית על הצבור בתחילה בחמישי

אין גוזרין²³ תענית על הצבור²⁴ שיתחילו ביום חמישי, שלא להפקיע ולייקר השער, כשיראו שיקנו ב' סעודות גדולות לצורך הלילה, ולצורך סעודת שבת, יסברו שרעב בא לעולם ויפקיעו השערים²⁵. ואפילו במקום שאין לחוש לכך. אלא גוזרים בשני ולאחריו חמישי.

ובימינו²⁶ מותר לגזור תענית ביום חמישי.

ד. כשהתחילו היחידים להתענות מתעניין שני וחמישי ושני ומפסיקין בראשי חדשים

אם חל תענית יחיד של שני וחמישי ושני בראש חודש, אפילו כבר התחילו להתענות על הצרה מפסיקים ואין מתענים²⁷.

בזמן הזה²⁸ כל התעניות שהציבור גוזרים בין בארץ ישראל ובין בחו"ל דינם כתענית יחיד, ואין מתענים בהם בימים אלו.

שאיין שם עצירת גשמים לא רצו לחלק בח"ל עצמו בין מקום למקום והשוו מידותיהם דאין תענית צבור בח"ל ע"ש, וכ"כ בשו"ת נ"ב ח"א סי' ל"א שאין נוהגין במדינות אלו לעשות בעצירת גשמים י"ג תענית כסדר המשנה רק גוזרים תענית א' או ב' ומרצים בתפילות ותחנונים ע"ש. אולם מסקנת הכה"ח סק"א בשם תשו' נחפה בכסף וס' תקנות ומנהגים לירושת"ו, וכן סתם בכה"ח לקמן סי' תקע"ט סק"ז. כמש"כ שגם בארץ ישראל לא נהגו בזה.

²¹ סי' תקע"ט ה ומובא בפמ"ג א"א סק"א

²² ועיין אורחות חיים ספינקא סק"א בשם ס' המדות למוהר"נ ז"ע ערך שבועה אות ג' עוד סגולה לירידת גשמי ברכה ללמוד מסכת שבועות או ברמב"ם הל' שבועות שהוא דבר בעתו ויעלה לרצון שירדו הגשמים בעתם.

²³ שו"ע ונו"כ תקעב א

²⁴

דבכל תענית דינא הכי ל"ש עבור גשמים או עבור ענין אחר. ביאור הלכה שם.

²⁵ מ"ב שם ב

²⁶ מ"ב שם ג וז"ל "ואפשר דבמדינות אלו דלא שכיחי מפקיעי שערים מותר לגזור תענית ביום ה' וכן נוהגין."

²⁷ שו"ע ונו"כ תקעה ז

²⁸ במג"א תקעב ד מביא בשם ב"ח בשם פסקי התוספות וכ"פ בחי"א כלל קל"ב סעי' ב' ובערוה"ש סעי' ב' שכן המנהג ונפסק במ"ב תיח ה ועיי"ש שמשלימין יום אחר אך עיי"ש שער הציון ס"ק ז שכתב "ופלא, דהרי

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת תענית

וכן בשאר ימים שאין אומרים בהם תחנון ולפיכך בתעניות שני וחמישי בימי השובבי"ם שחל ר"ח או ט"ו בשבט או פורים קטן, אין מתענים בו אפילו קבלוהו ציבור עליה ואפילו התחילו כבר בתעניות בשבועות שלפני כן.²⁹

וכן גם אם אירע ברית מילה או פדיון הבן ושאר סעודות מצוה אין בעלי השמחה צמים, וכן גם שאר אנשים הקרובים לבעלי השמחה משתתפים בשמחת חברים בסעודת המצוה.³⁰

דף יז

**ה. כל תלמידי חכמים ... תלמיד כל ששואלין אותו דבר
הלכה בתלמודו ואומר ... לא כל הרוצה לעשות עצמו ...
עושה**

במקום³¹ שמתחילין תלמידי חכמים בלבד להתענות כגון מי"ז מרחשון כשלא ירדו גשמים, חיוב הוא על כל תלמיד ואין יכול להפקיע עצמו לומר פטור אני, ודוקא כששואלים אותו דבר הלכה בתלמודו ואומרה, כמבואר בגמ' להלן עמוד ב' שאז הוא בכלל ת"ח וחייב להתחיל להתענות. אבל אם לא הגיע לכלל כך איננו מחוייב להתענות אלא שאם רצה מתענה, ואין בו משום יוהרא.³²

שאר כל אדם אינו רשאי להתענות שהרואה שמתענה מוכחא מילתא שעושה מפני הגשמים והוי משום יוהרא.

בבית יוסף הסכים לדעת רש"י דביחיד כשארע בו ראש חדש אין צריך להשלים יום אחר, ומתוספות אין ראייה, דאזלי בשיטת ר"י דמחמיר גם ביחיד, אבל לדידן קשה, ואפשר דלענין זה החמירו בגזרת צבור. אולם כל זה צ"ע ממש"כ שער הציון סימן תקעב ס"ק ב' ו"לא העתקתי מה שהביא המגן אברהם בשם הב"ח דנהגין האידנא כהפסקי תוספות, אחרי שכל הפוסקים שהעתיקו דין זה להלכה מוכח דסבירא להו דהא דאמרו אין תענית צבור בכבל לאו להאי מלתא אתמר, כמו שכתב בבית יוסף, וכן מצאתי במאמר מרדכי שהאריך בזה ומסיק שאין לזוז מדברי השולחן ערוך".

²⁹ ערוה"ש שם ג

³⁰ שע"ת סי' תרפ"ה סק"ב, שו"ת קנה בושם ח"א סי' ל"ד. אולם אפשר שצריכים התרה אם קיבלו על עצמם התענית בלשון נדר

³¹ שו"ע ונו"כ תקעה א

³² מ"ב שם ג

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת תענית

ו. מי שהיה מתענה על הצרה ועברה על החולה ונתרפא הרי זה מתענה ומשלים

יחיד³³ המתענה על צרה, ועברה, או שנתחייב ממציקיו לאיזה עונש והוצרך לקיים³⁴, או על חולה, ונתרפא או מת, כיון שלא התנה בפירוש שאם תעבור הצרה, לא יתענה, מחוייב להשלים כפי קבלתו³⁵, וצריך להשלים כל התעניות שקיבל עליו. וגם אם קיבל על כצוכמה תעניות בשביל אותו דבר, מחוייב להשלים³⁶.

וכן שארי נדרי צדקה שקיבל עליו בשביל שיחיה פלוני, אף אם מת צריך לקיים.

וכל זה דוקא בשלא נדר בלשון תנאי, אף אם פירט בשעת נדרו – הריני מתחייב לעשות כך וכך בשביל חולה פלוני שיתרפא – , ומת אותו פלוני, אעפ"כ חייב להשלים נדרו ולקיימו, אבל אם אמר – אם יחיה פלוני אתענה או אתן כך וכך לצדקה – , ומת, אינו מחוייב להתענות וליתן³⁷.

עבור שמתענין על שום דבר, ונענו קודם חצות, לא ישלימו, אך לאחר חצות ישלימו כיון שכבר עבר זמן הסעודה. אבל בהתענו בשביל חולה שיתרפא ומת אפילו עבור חייבין להשלים אף שמת קודם חצות³⁸, ויש מקילין³⁹ בעבור אף בכה"ג⁴⁰.

אם תלמידי חכמים ורוב עבור רוצים להשלים, אין היחיד רשאי להפריש עצמו מהם.

ז. ההולך ממקום שאין מתעניין למקום שמתעניין הרי זה מתענה עמהן

³³ שו"ע ונו"כ תקסט א

³⁴ מ"ב שם ב

³⁵ דביון שקבל עליו תענית סתם ולא התנה אמרינן דדעתו היה אקבלה זו מתוך שקבל עליו תענית תהיה מקובל תפלתו שיתפלל על החולה ועל הצרה. מ"ב שם א ג

³⁶ מ"ב שם ד

³⁷ שם

³⁸ היינו, למעם הרא"ש משום דצריכין הצבור לומר הלל אחר כך בנפש שבעה ומתוך שמחה לפיכך הקילו להם שיאכלו, מה שאין כן במת. שער הציון שם ס"ק ז

³⁹ היינו, למעם הר"ן והרב המגיד משום דאין מפרוהין על הצבור או משום דלב בית דין מתנה, וזה שייך אף כשמת, מוגן אברהם ואליה רבה, וכן משמע מלבוש. שער הציון סימן תקסט ס"ק ח

⁴⁰ מ"ב שם ה

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדין היומי

מסכת תענית

ההולך ממקום⁴¹ שאין מתעניין למקום שמתענים, משלים ויתענה עמהם גם אם כבר אכל מאז עלות השחר קודם שבא לעיר אפילו דעתו לחזור, משום שצריך להשתתף עם הצבור בצרתם וע"כ אפילו בענעא אסור לאכול. וכשמתענים על צרה שעברה כבר, מותר לאכול בענעא אם דעתו לחזור.

אולם מכיון שלא קבל עליו תענית, אם יצא מן העיר חוץ לתחום, אם דעתו לחזור מותר לאכול ואינו צריך להשלים. אולם אם אין דעתו לחזור חל עליו חובת המקום וחייב להתנהג עם הציבור.

כל האמור אינו אלא דוקא שבא לשם ביום התענית, אבל אם בא לשם מבעוד יום צריך לקבל עליו התענית וצריך להשלים.

ח. ממקום שמתעניין למקום שאין מתעניין הרי זה מתענה ומשלים

ההולך ממקום⁴² שמתעניין למקום שאין מתעניין, ודעתו לחזור, צריך להתענות כל תעניות שקבלו עליהם בני עירו והוא היה נוכח בשעת קבלת התענית שכיון שדעתו לחזור צריך מדינא לקבל עליו חומרי מקום שיצא משם⁴³. ואם קבל בעצמו התענית עליו, אז אפילו אם אין דעתו לחזור צריך להתענות. אך אם לא היה שם בשעת קבלת התענית ודאי לא חלה גזירת הקהל שלו עליו, כיון שלא היה אז שם.

וכל זה אינו אלא כשהתענית הוא בשביל תשובה או על כל צרה שלא תבא. אבל אם התענית נקבע על גזירה שעברה, כמו כ' סיון בפולין וכדומה אז א"צ קבלה כלל.

ט. שכח ואכל ושתה אל יתראה בפני הצבור ואל ינהיג עידונין בעצמו שנאמר ויאמר יעקב לבניו למה תתראו

מי ששכח ואכל בתענית⁴⁴, אל יתראה בפניהם כאלו אכל ואל ינהיג עידונין בעצמו לומר: הואיל ואכלתי מעט אוכל הרבה וצריך להפסיק באותה סעודה מיד כשנזכר, ואפילו לא קבל התענית עליו. ואפילו שלא בפניהם אסור לנהיג עידונין בעצמו.

⁴¹ שו"ע ונו"כ תקעד ב

⁴² שו"ע ונו"כ תקעד א

⁴³ מ"ב שם א

⁴⁴ שו"ע ונו"כ תקענ ג

להצטרפות להלכות הדין היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת תענית

י. אל תפסיעו פסיעה גסה... נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם

כבר התבאר בברכות דף מג: שאפילו בחול לא יפסיע פסיעה גסה, דהיינו יותר מאמה. ומכל מקום בחורים המתענגים בקפיצתם ומרוצתם, וכן לראות כל דבר שמתענגים בו, מותר.

כשמתחיל קידוש בליל שבת יתן עיניו בנרות, עד סוף אמירת פרשת ויכולו, ובמשך כל אמירת ברכת הקידוש יתן עיניו ביין שבכוס, וגם השומעים בכלל הלכה זו, ליתן עיניהם בנרות וביין בעת הקידוש, והוא סגולה רפואה לעינים שכהו על ידי פסיעה גסה. כי ב' פעמים נר עולה ת"ק, ופסיעה גסה נוטלת אחד מת"ק ממאור עיניו של אדם.

גם שתיית יין מכוס של קידוש היא הרפואה.

וכן נתינת מעט יין על העינים מהנשאר בכוס (או בעלחת) היא הרפואה, אך למעשה אין נוהגין לעשות כן אלא בשיורי יין הבדלה, משום חשש שיבואו להקל לעשות רפואה בשבת באופן שאסרו משום שחיקת סממנים, אלא די שמסתכל בנרות ובכוס ושותה מהיין, ובמוצ"ש יניח מהיין ע"ג עיניו ותהיה לו הסגולה לרפואה.

יא. לעולם יצא אדם בכי טוב ויכנס בכי טוב

כבר התבאר במסכת פסחים דף ב. שלעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב, פירוש כשיכנס ערבית לבית המלון, יכנס בעוד החמה זורחת, ולמחר ימתין עד הנץ החמה ויצא ואז טוב לו, כמו שנאמר וירא אלהים את האור כי טוב⁴⁵. וכשיוצא מעירו כשאינו הולך יחידי מותר לצאת גם בלילה⁴⁶.

בזמננו⁴⁷ שברוב הדרכים במדינות המתקונות אין חשש מזיקים ליסטים וחיות רעות, ואויבים ואורבים בדרך. וגם כי בדרכים הראשיות הכבשים סלולים ואין חשש מהמורות וכדומה ושיירות הנוסעים מעוות מעיר לעיר, וישנם שוטרים השומרים על בטחון הנוסעים, ואין זה כיציאה לדרך בזמניהם שהיה בדרך כלל בדרכים לא סלולות ודרך מקומות שוממים, ובכל מקום יש פנסי רחוב ופנסים במכוניות ואין קיים חשש זה, ולפיכך אין מקפידים מלצאת לדרך בלילה,

⁴⁵ קיצור שולחן ערוך סימן סח סעיף ו

⁴⁶ מג"א קי י ובערוה"ש שהרי טעם מזיקים ליכא שאינו יחידי וטעם פחתים ליכא שהרי מכיר הוא את עירו אמנם לכאורה שייך טעם ליסטים וחיות וצ"ע

⁴⁷ פשוט וכ"כ בשערים המצוינים בהלכה סי' ס"ח סק"ד

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת תענית

אולם בדרכים צדדיות ושוממות. ובמקום שקיים סכנת מחבלים או ליסטים אשר הזיקם מצוי
בלילה יותר מביום יש לקיים דברי חז"ל אלו כפשוטן.

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>